

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **U., s.r.o.** so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej J., advokátom so sídlom v B., proti žalovanej **A., a.s.** so sídlom v B., IČO: X., **o zaplatenie 7 040,33 €** (212 097 Sk) s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 15 C 112/2006, na dovolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. marca 2009 sp. zn. 16 Co 289/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. marca 2009 sp. zn. 16 Co 289/2008 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa sa v konaní domáhala, aby žalovaná bola súdom zviazaná zaplatiť jej 212 097 Sk s príslušenstvom ako poistné plnenie v zmysle poistnej zmluvy č. X., ktorú účastníčky konania uzavreli 5. septembra 1997 ohľadom poistenia zodpovednosti žalobkyne za škodu (ďalej len „poistná zmluva“). Nárok na požadované plnenie vyvodzovala z toho, že na základe zmluvy o nájme uzatvorenej 18. marca 2005 so spoločnosťou D., s.r.o. (ďalej len „nájomná zmluva“) jej bol prenajatý debniaci materiál, ktorý umiestnila na stavbe „Z.“. Z tejto stavby ho v bližšie nezistenom čase od 24. marca 2005 do 29. marca 2005 neznámy páchatel' odcudzil. Trestné stíhanie vo veci krádeže (§ 247 ods. 1 Trestného zákona) bolo zastavené, lebo sa nepodarilo zistiť skutočnosti oprávňujúce trestné stíhanie voči určitej osobe. Žalobkyňa ohlásila žalovanej vznik poistnej udalosti 31. marca 2005 s tým, že spoločnosť D., s.r.o. uplatňuje voči nej náhradu škody (§ 421 Občianskeho zákonníka). Žalovaná listom z 5. mája 2005 odmietla poskytnúť žalobkyni požadované poistné plnenie s odôvodnením, že podľa čl. 6 bod 1 písm. h/ Všeobecných poistných podmienok pre poistenie zodpovednosti za škodu právnických osôb a podnikajúcich fyzických osôb (ďalej

len „všeobecné poisťné podmienky“) sa poistenie nevzťahuje na zodpovednosť za škodu na veciach, ktoré poistený používa a na veciach, ktoré poistený prevzal na spracovanie, opravu, úpravu, predaj, úschovu, uskladnenie alebo poskytnutie odbornej pomoci. Zamietavé stanovisko žalovanej považovala žalobkyňa za nesprávne, lebo odcudzené veci nevykazovali znaky, na ktoré sa vzťahuje výluka z poistenia.

Rozsudkom z 29. septembra 2008 č.k. 15 C 112/2006-120 Okresný súd Banská Bystrica uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni do 3 dní sumu 182 709 Sk s príslušenstvom a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovanú tiež zaviazal nahradiť žalobkyni trovy konania. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa sa opodstatnene domáhala poistného plnenia, lebo na daný prípad sa nevzťahuje výluka z poistenia tvrdená žalovanou. Vychádzal z toho, že žalobkyňa predmet nájmu umiestnila na stavbe „Z.“, teda nie mimo nej. Neporušila ustanovenia nájomnej zmluvy zakazujúce premiestňovať bez súhlasu prenajímateľa predmet nájmu na inú stavbu, lebo už v nájomnej zmluve sa uvádzalo, že ide o predmet nájmu určený práve na túto stavbu. Na prácach súvisiacich so stavbou sa bezprostredne zúčastňovala aj spoločnosť B., s.r.o., s ktorou žalobkyňa na základe zmluvy o dielo z 21. marca 2005 dojednala zhotovenie nadzemných nosných múrov, oporných múrov a nadzákladových nosných múrov; v súvislosti s tým tejto spoločnosti na základe zmluvy o pôžičke z 21. marca 2005 požičala 18 ks prenajatých debniacich dielcov (ďalej len „zmluva o pôžičke“). Podľa názoru súdu prvého stupňa nemožno spoločnosť B., s.r.o. považovať za tretiu osobu, ktorej by žalobkyňa v zmysle nájomnej zmluvy bola oprávnená zapožičať predmet nájmu len so súhlasom prenajímateľa – táto spoločnosť sa totiž ako bezprostredný subdodávateľ priamo zúčastňovala na realizácii stavby, pre účely ktorej bola nájomná zmluva uzatvorená. Žalovaná preto nedôvodne namieta, že na daný prípad sa vzťahuje výluka z poistenia. Žalobkyňa ako nájomníčka počas roka 2005 zaplatila spoločnosti D., s.r.o. náhradu za odcudzený debniaci materiál. Nahradením tejto škody priamemu poškodenému sa žalovaná (poistiteľ) nezbavila povinnosti poskytnúť žalobkyni (poistenej) plnenie v zmysle poisťnej zmluvy. Na základe výsledkov dokazovania, vykonaného za účelom spresnenia výšky vzniknutej škody priznal súd prvého stupňa žalobkyni sumu 182 709 Sk s príslušenstvom a vo zvyšku (čo do sumy 29 388 Sk) žalobu zamietol. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil poukazom na § 142 ods. 2 O.s.p.

Na odvolanie žalobkyne a žalovanej Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 19. marca 2009 sp. zn. 16 Co 289/2008 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol; žalobkyňu zaviazal nahradiť žalovanej trovy prvostupňového a odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že súd prvého stupňa v potrebnom rozsahu zistil rozhodujúci skutkový stav, vyvodil z neho ale nesprávne právne závery. Na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel odvolací súd k názoru, že žalovanej nevznikla povinnosť plniť podľa poistnej zmluvy, lebo na daný prípad sa vzťahovala výluka z poistenia. Tento záver vyvodil z toho, že v zmysle nájomnej zmluvy nebola žalobkyňa oprávnená požičať prenajaté debniace dielce tretej osobe, za ktorú treba považovať aj B., s.r.o. Neoprávneným požičaním prenajatých debniacich dielcov uvedenej spoločnosti došlo zároveň k porušeniu poistnej zmluvy v oddiele IV. ods. 6, v zmysle ktorého poistiteľ nesmie porušovať povinnosti smerujúce k odvráteniu alebo zmenšeniu nebezpečenstva, ktoré sú mu určené právnymi predpismi alebo na ich základe alebo ktoré vzal na seba zmluvou. Odvolací súd uviedol, že žalobkyňa prenajatý debniaci materiál „používala“ a pokiaľ by ho v rozpore s nájomnou zmluvou nepožičala uvedenej tretej osobe, nemuselo dôjsť k jeho odcudzeniu. Dodal, že v tejto časti okresný súd nesprávne právne posúdil otázku naplnenia výluky ustanovenej v článku 6 ods. 1 písm. h/ všeobecných poistných podmienok; skutková podstata stanovená výlukou z poistenia bola totiž vzhľadom na zistené skutkové okolnosti naplnená. Keďže odvolací súd zaujal tento právny názor, s ďalšími odvolacími námietkami žalobkyne a žalovanej sa už nezaoberal (nezaoberal sa preto ani otázkou výšky poistného plnenia). Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil odvolací súd poukazom na § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Zdôraznila, že žiadne jej konanie nevedlo k premiestneniu prenajatých debniacich dielcov na iné miesto alebo inú stavbu, než bolo dohodnuté. Predmet nájmu bol zapožičaný jej subdodávateľovi, ktorý sa s ňou spolupodieľal na realizácii tej stavby, pre účely ktorej si prenajala debniace dielce. V prípade tohto subdodávateľa nešlo teda o tretiu osobu, na ktorú by sa vzťahovalo ustanovenie nájomnej zmluvy podmieňujúce zapožičanie predmetu nájmu súhlasom prenajímateľa. Od uzatvorenia zmluvy o nájme až do odcudzenia predmetu nájmu žalobkyňa prenajatý debniaci materiál vôbec nepoužívala. Navyše, otázka prípadného porušenia nájomnej zmluvy v bode zakazujúcom požičanie

predmetu nájmu môže byť významná len v právnom vzťahu založenom zmluvou o nájme, nie však v poisťnom právnom vzťahu. Keďže žalobkyňa spôsobom, ktorý by bol relevantný v právnom vzťahu založenom poisťnou zmluvou, nekonala protiprávne, vzniklo jej právo na plnenie v zmysle poisťnej zmluvy. Z týchto dôvodov žalobkyňa žiadala, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie treba zrušiť.

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil; dovolacie dôvody neposudzuje podľa toho, ako ich označil dovolateľ, ale podľa ich obsahu.

1. S ohľadom na § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd skúmal, či konanie nie je zaťažené procesnou vadou v zmysle § 237 O.s.p. O procesnú vadu konania uvedenú v tomto ustanovení ide vtedy, a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Procesná vada tejto povahy nebola v dovolaní tvrdená a v dovolacom konaní ani nevyšla najavo.

2. Rovnako dovolací súd vzhľadom na § 242 ods. 1 O.s.p. skúmal, či v konaní nedošlo k tzv. inej (než v § 237 O.s.p. uvedenej) procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Ani procesná vada konania tejto povahy nebola v dovolaní namietaná a v dovolacom konaní nevyšla najavo.

3. Dovolateľka tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval.

Všeobecná právna úprava poistenia (§ 788 a nasl. Občianskeho zákonníka) ako právneho pomeru založeného poistnou zmluvou, ktorou sa zaväzuje poistiteľ poskytnúť v dojednanom rozsahu plnenie, ak nastane náhodná udalosť v zmluve bližšie označená a poistenec platiť poistné predpokladá, že podrobnejšia úprava práv a povinností účastníkov tohto pomeru bude v konkrétnom prípade obsiahnutá jednak priamo v poistnej zmluve, jednak v poistných podmienkach, ktoré tvoria súčasť poistnej zmluvy.

Odvolací súd z hľadiska posúdenia prejednávanej veci a odvolacích námietok účastníkov konania považoval za rozhodujúce ustanovenie oddielu IV. ods. 6 poistnej zmluvy (viď 3.1.) a tiež ustanovenie čl. 6 ods. 1 písm. h/ všeobecných poistných podmienok (viď 3.2.).

3. 1. V zmysle oddielu IV. ods. 6 poistnej zmluvy (označeného ako „Plnenie poisťovne“) je poistený povinný dbať, aby poistná udalosť nenastala, najmä nesmie porušovať povinnosti smerujúce k odvráteniu alebo zmenšeniu nebezpečenstva, ktoré sú mu určené právnymi predpismi alebo na ich základe, alebo ktoré na seba vzal zmluvou. Ak porušenie takej povinnosti prispelo k vzniku poistnej udalosti alebo zväčšenie rozsahu jej následkov, poisťovňa môže znížiť plnenie až o 30 %. Tak isto je poisťovňa oprávnená plnenie primerane znížiť, ak bolo určené nižšie poistné, alebo ak sa zväčšil rozsah jej povinnosti plniť

v dôsledku vedome nepravdivej alebo neúplnej odpovede na písomný dotaz poisťovne alebo v dôsledku porušenia povinností dohodnutých v zmluve.

Žalovaná v danom prípade odmietla poskytnúť žalobkyni plnenie v zmysle poisťnej zmluvy s odôvodnením, že jej protiprávne konanie (požičanie prenajatého debniaceho materiálu v rozpore s nájomnou zmluvou spoločnosti B., s.r.o.) v právnom vzťahu založenom nájomnou zmluvou bolo zároveň porušením povinností žalobkyne v právnom vzťahu založenom poisťnou zmluvou a prispelo k vzniku poisťnej udalosti. Odvolací súd uviedol, že ak by žalobkyňa v rozpore s nájomnou zmluvou nepožičala predmet nájmu tejto spoločnosti, nemuselo dôjsť k odcudzeniu predmetu nájmu. Dospel k názoru, že žalovanej z tohto dôvodu nevznikla povinnosť poskytnúť žalobkyni plnenie podľa poisťnej zmluvy. Tento právny názor odvolacieho súdu nepovažuje dovolací súd za správny.

Z kontextu prvej a druhej vety oddielu IV. ods. 6 poisťnej zmluvy vyplýva, že toto ustanovenie za právne významné nepovažuje každé konanie poisteného porušujúce jeho (zo zákona alebo zmluvy vyplývajúcu) povinnosť. Relevantné je tu len konanie poisteného týkajúce sa povinnosti dbať, aby nenastala poisťná udalosť, najmä neporušovať povinnosti smerujúce k odvráteniu alebo zmenšeniu nebezpečenstva vzniku poisťnej udalosti. Navyše, uvedené ustanovenie priznáva právny význam iba takémuto porušeniu povinnosti, ktoré reálne „prispelo“ k vzniku poisťnej udalosti alebo k zväčšeniu rozsahu jej následkov (nepostačujúcim je preto, ak jej porušenie „mohlo prispieť“ k vzniku poisťnej udalosti alebo k zväčšeniu rozsahu jej následkov).

Odvolací súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že pokiaľ by žalobkyňa v rozpore s nájomnou zmluvou nepožičala predmet nájmu tretej osobe, „nemuselo“ dôjsť k odcudzeniu prenajatých debniacich dielcov. Doterajšie skutkové zistenia, na podklade ktorých rozhodoval odvolací súd, nevylučujú, že k odcudzeniu debniaceho materiálu by došlo, i keby ho žalobkyňa nepožičala spoločnosti B., s.r.o. Zo strany odvolacieho súdu zostala nedoriešená otázka, či (a konkrétne ktoré) právne dôsledky pre právny vzťah založený poisťnou zmluvou vyvolalo konanie žalobkyne – požičanie prenajatého debniaceho materiálu uvedenej spoločnosti bez súhlasu prenajímateľa, a či teda toto jej konanie vykazuje znaky relevantné podľa oddielu IV. ods. 6. poisťnej zmluvy [či skutočne „prispelo“ (nie len „mohlo prispieť“)

k odcudzeniu debniaceho materiálu]. Pokiaľ odvolací súd napriek tomu rozhodol, je jeho rozhodnutie predčasné.

Osobitne treba poukázať na to, že z oddielu IV. ods. 6 poistnej zmluvy vyplýva, že ak sa poistený dopustí konania porušujúceho jeho povinnosť dbať, aby poistná udalosť nenastala, a porušenie takej povinnosti prispelo k vzniku poistnej udalosti alebo k zväčšeniu rozsahu jej následkov, má poisťovňa právo nie úplne (v celom rozsahu) odmietnuť poistenému poskytnutie poistného plnenia, ale iba právo znížiť mu (čiastočne) poskytované poistné plnenie až o 30 %. Na túto skutočnosť odvolací súd pri posudzovaní opodstatnenosti žaloby neprihliadol.

3. 2. Odvolací súd založil dovolaním napadnutý rozsudok tiež na aplikácii ustanovenia čl. 6 ods. 1 písm. h/ všeobecných poistných podmienok, v zmysle ktorého sa poistenie nevzťahuje na zodpovednosť za škodu „na veciach, ktoré poistený používa a na veciach, ktoré poistený prevzal na spracovanie, opravu, úpravu, predaj, úschovu, uskladnenie alebo poskytnutie odbornej pomoci“. Zo zistenia, že žalobkyňa prenajaté debniace dielce „používala“ (bez ohľadu na to, či v právnom alebo fyzickom zmysle), vyvodil záver, že na daný prípad sa vzťahuje výluka z poistenia. Tento záver odvolacieho súdu nepovažuje dovolací súd za správny.

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nemožno z uvedeného ustanovenia bez ďalšieho vyvodiť, že výluka z poistenia v ňom upravená sa vzťahuje na všetky veci používané poisteným. Taký výklad by v konkrétnych prípadoch viedol k popretiu samotného účelu tohto druhu poistenia.

Pri interpretácii čl. 6 ods. 1 písm. h/ všeobecných poistných podmienok je potrebné zohľadniť, že účelom čl. 6 ods. 1 týchto poistných podmienok je vyňať spod poistenia zodpovednosti za škodu prípady škôd, pokiaľ to odôvodňujú určité osobitné okolnosti (týkajúce sa napríklad niektorých stránok škodnej udalosti, spôsobu a činiteľov vzniku škody, poškodených vecí a pod.).

Dovolací súd poukazuje na to, že za takúto osobitnú okolnosť zakladajúcu výluku z poistenia je v čl. 6 ods. 1 písm. i/ všeobecných poistných podmienok označená skutočnosť,

že škoda nastala na veciach, ktoré poistený dodal inému, alebo na ktorých poistený vykonával objednanú činnosť, pokiaľ ku škode došlo preto, že dodané veci boli chybné akosti alebo objednaná činnosť bola chybné vykonaná. Toto významné spresnenie („pokiaľ ku škode došlo preto, že dodané veci boli chybné akosti alebo objednaná činnosť bola chybné vykonaná“) znamená, že negatívny dopad na právny pomer poisteného v podobe výluky z poistenia má len tá skutočnosť, že škoda na označených veciach nastala v dôsledku určitého konania samotného poisteného – spočívajúceho v prípadoch, na ktoré sa vzťahuje toto ustanovenie v dodaní veci chybné akosti alebo v chybnom vykonaní objednanej činnosti.

I keď takéto (obdobné) spresnenie v ustanovení čl. 6 ods. 1 písm. h/ všeobecných poistných podmienok nie je, po zohľadnení povahy a účelu poistenia a tiež zámeru sledovaného určením prípadov výluky z poisteniam treba za správnu považovať takú interpretáciu daného ustanovenia, ktorá výluky z poistenia spája iba so škodou na označených veciach spôsobenou určitým konaním poisteného. Vychádzajúc z toho dovolací súd pre účely preskúmvanej veci uzatvára, že výluky z poistenia v zmysle tohto ustanovenia nezakladá sama skutočnosť, že ku škode došlo na veciach používaných poisteným; výluky z poistenia podľa tohto ustanovenia sa pri škode na veciach používaných poisteným uplatní, len ak ku škode došlo používaním uvedených vecí (teda nie napríklad ich odcudzením).

4. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd založil dovolaním napadnutý rozsudok na sčasti predčasnom právnom posúdení (viď 3.1.) a sčasti tiež na právnom posúdení, ktoré je podložené nesprávnou interpretáciou poistnej zmluvy a všeobecných poistných podmienok (viď 3.2.).

Keďže žalobkyňa dovolaním opodstatnene napadla rozsudok odvolacieho súdu spočívajúci na nesprávnom právnom posúdení veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 243b O.s.p.) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. januára 2010

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková